

Vergaderjaar 2005–2006

25 098

Crisissituatie Grote Meren Gebied

Nr. 43

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 september 2006

Graag bieden wij u hierbij de reactie aan op uw verzoek van 1 september jl. met kenmerk 06-BUZA-B-60 inzake «akkoord met LRA» in aanvulling op onze eerdere brief van 20 juni jl.

Op 26 augustus jl. ondertekenden delegaties van het Verzetsleger van de Heer (LRA) en de regering van Oeganda, na bemiddeling door de regering van Zuid-Soedan, een overeenkomst inzake een staakt-het-vuren. Wij hechten eraan u erop te wijzen dat het hier geen alomvattend vredesakkoord betreft, doch de enkele afspraak om een periode van 3 weken (van 29 augustus tot 19 september) de wapens neer te leggen en LRA-strijders te laten verzamelen in twee in Zuid-Soedan gelegen verzamelplaatsen.

Dit staakt-het-vuren kwam tot stand na vredesbesprekingen, die op initiatief en onder bemiddeling van de vice-president van Zuid-Soedan, Riak Machar, zijn gestart op 14 juli jl. Aanvankelijk had de LRA een eenzijdig staakt-het-vuren afgekondigd en wees de regering van Oeganda een algemeen staakt-het-vuren af om door middel van militaire druk op de LRA de rebellen aan de onderhandelingstafel te houden. De verzekering van de regering van Zuid-Soedan dat de LRA in de verzamelplaatsen in Zuid-Soedan onder «bewaking» van onder meer het Zuid-Soedanese leger (SPLM) zal staan, was cruciaal voor het sluiten van de overeenkomst. De dynamiek in (Zuid) Soedan en de daaruit voortkomende bemiddeling van de vice-president van Zuid-Soedan hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de start en het vooralsnog voorspoedige verloop van de vredesbesprekingen.

De vredesbesprekingen spelen zich af op het snijvlak van de twee prioritaire regio's van het Nederlandse Afrikabeleid, de Hoorn met inbegrip van Soedan en de Grote Meren. Nederland is altijd voorstander geweest van een vreedzame oplossing van het conflict tussen de LRA en de regering van Oeganda en wil aan een duurzame oplossing meewerken. Wij verwelkomen dit staakt-het-vuren als een eerste stap in de richting van een

alomvattend vredesakkoord. Ons standpunt is steeds geweest en blijft dat vrede en gerechtigheid hand in hand dienen te gaan. Vredesbesprekingen, amnestie en berechting dienen elkaar aan te vullen, waarbij uiteraard geen sprake kan zijn van amnestie (straffeloosheid) voor de door het Internationaal Strafhof (ICC) aangeklaagde leiders van de LRA.

Het is op dit moment te vroeg – gezien alle onzekerheden over de implementatie van het staakt-het-vuren en de richting van de vredesbesprekingen – om voorspellingen te doen ten aanzien van de uitkomst van de besprekingen. Het is nu van belang dat de vredesbesprekingen zich allereerst richten op de aanpak van de onderliggende oorzaken van het conflict (marginalisatie van het noorden). Indien overeenstemming daarover wordt bereikt, dient vervolgens een oplossing te worden gevonden voor de aanpak van de top van de LRA, die in overeenstemming is met regels van internationaal recht, inclusief het Statuut van Rome. Nu kan echter al vastgesteld worden dat het verzoek van de regering van Oeganda aan de aanklager van het ICC om onderzoek te doen en de daaruit voortvloeiende arrestatiebevelen een cruciale rol hebben gespeeld bij de bereidheid van partijen om vredesbesprekingen te voeren.

Voor de bevolking in Noord-Oeganda betekent dit staakt-het-vuren de hoop op een einde aan het twintig jaar durende conflict en de mogelijkheid de ontheemdenkampen te verlaten en naar huis terug te keren. Tegelijkertijd realiseert men zich dat, hoewel eerdere vredesbesprekingen nooit zo kansrijk leken als de huidige, er geen enkele zekerheid is dat de besprekingen uiteindelijk zullen leiden tot vrede. Duidelijk is dat de bevolking genoeg heeft van de oorlog en het conflict en een combinatie van vrede en amnestie via traditionele rechtspraak en verzoening zou verwelkomen. Naar onze mening vormen traditionele rechtspraak en verzoeningsmechanismen een goede aanvulling op de rechtsgang via het ICC voor de aangeklaagde leiders van de LRA, maar kunnen zij deze niet vervangen.

De Nederlandse regering verleent geen concrete steun aan de lopende besprekingen. Nederland verleent echter wel substantiële steun aan Oeganda, met speciale aandacht voor het noorden. Zo gaf Nederland in het kader van zijn bilaterale ontwikkelingsrelatie met partnerland Oeganda € 15.9 miljoen budgetsteun aan Oeganda. Deze steun wordt ingezet in de sectoren onderwijs, decentralisatie en justitie («law and order») en op het gebied van corruptiebestrijding, vrouwen en belastinginning. De voor Oeganda geldende korting op de begrotingssteun wordt specifiek aangewend voor (onder andere humanitaire hulp in) Noord-Oeganda.

Specifiek voor Noord-Oeganda geeft Nederland steun in het kader van de zogeheten «comprehensive strategy», die is overeengekomen in voorjaar 2006 tussen de kerngroep-landen Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk, Noorwegen en Nederland. Ook de VN heeft zich aan deze strategie gecommitteerd. Op grond van deze strategie gaat de gezamenlijke inspanning van donoren uit naar een pakket van activiteiten op het gebied van de effectuering van de ICC arrestatiebevelen, amnestie en demobilisatie, ontwapening en re-integratie (DDR) van de lagere echelons van de LRA en humanitaire hulp. Dit pakket wordt aangevuld met lange termijn activiteiten op het gebied van wederopbouw, re-integratie, verzoening en economische ontwikkeling. Nederland levert in dit kader een forse bijdrage aan humanitaire hulp via de VN. Daarnaast verleent Nederland steun aan onder andere ontwikkeling van traditionele verzoeningsmechanismen ten behoeve van re-integratie van ex-rebellen en een beurzenprogramma voor zowel kinderen die ooit ontvoerd zijn geweest door de LRA als andere kinderen in ontheemdenkampen.

Op 1 september jl. zegde de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking een extra bijdrage toe voor Noord-Oeganda (€ 10 miljoen voor drie jaar). Deze bijdrage zal onder meer worden besteed aan de uitbreiding van de reïntegratie van oud-strijders onder andere via een beurzenprogramma en steun aan het opbouwen van een politieapparaat in het noorden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. M. A. van Ardenne-van der Hoeven